

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJU KAŽDÚ SOBOTU NA SESTNÁSTĽ STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.
Na pol roka ... 2 „ — „
Na štvrt roka ... 1 „ 20 „
Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR.

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.
sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin
ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového
malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

Vojenské predlohy.

Na sneme ľudoví vyslanci mocne dobíjajú na vládu, aby odstúpila od povýšenia tiarch vojenských. Je to taká páľčivá otázka, o ktorej hovoriť treba nám čím viac ráz. I na tomto mieste chceme tedy opätovne ozvať sa a poukázať naším milím čitateľom, čo sa to na vás zastrája, a to v mene vašom.

Minister vojenských záležitostí v predlohe svojej viac regrutov a viac miliónov korún žiada, ako dosiaľ. Tedy teraz, keď té najtvrdšie časy žijeme; keď remeselníci a roľníci zúfale kričia, že nie je možno im farchy veľké znášať; teraz, keď tisíce ľudu chleba nemá; keď iným tisícom ekzekujú to málo, čo im ešte zostalo pre porcie: vtedy minister Fehérvári nové strašné farchy vymýšľa. Jemu darmo hovoria, že nemožnosť žiada,

Potulujúci sa vlk v zime.

že národ nebude vstave nové farchy vojenskej znášať, že krajina nepotrebuje ani viac vojska, ani viac zbroje, že biedny ľud chleba nemá, ba aj to najpotrebnejšie odtrhnúť musí od úst, aby štát nasitiť mohol. On na to nič nedá. Jeho nič nepohne k milosrdenstvu. On jedine na to počúva, čo mu z Viedne rozkáže. O jak poslušný je on, takú aj stranu má po ruke. Vládni ablegáti oddaní sluhovia sú ministrom a Viedne. Čo ministri rozkážu a žiadajú od nich, k tomu prívolia nemo a s ochotnosťou. Ľud a biedne postavenie jeho nič neplatí. To nepríde do povahy. Hlavná vec je mandát ablegátsky a dáky oblizok z masného hrnca.

Vláda tedy aj pri týchto nových vojenských farchách má poslušnú väčšinu. Vládni ablegáti slovo dali, že odvozujú všetko, čo ministri od snemu žiadajú budú. Ale pritom všetkom nepojde to tak ľahko ako oni myslia. Opozícia, najmä ľudová strana chystá sa ku krutému boju. Štefan Rakovszky, ablegát náš vyslovil sa na sneme: «My slovo dali sme národu, že brániť a zastupovať ho budeme. Nedovolíme, aby nové farchy uvalovala vláda naň, lebo tých aj bez toho je veľa. Jestli by sme dané slovo nezadržali, nezaslúžime, aby sme na sneme miesto mali. Boj odkážeme vláde, a oproti požiadavkám ministra Fehérváriho použijeme všetky možné prostriedky».

Zmužilé slová! Svedčia o tom, že ablegáti naši vážne berú stav a povolanie svoje, a že nie sú ľahostajní oproti národu biednemu, ako liberáli, ktorí poslušní sluhovia sú ministrov. Tí nemajú presvedčenia. Nechcú poznať smutné położenie národa. Oni len jednu povinnosť znajú, a to je: nemo plniť rozkazy vlády. Ale vzdor tomu, národ nezostane bez obrancov. A to mu môže dať nádeje, že vojenské návrhy neprejdú tak ľahko. Cíti to vláda, že krik a nespokojnosť veľa bude po celej krajine a že tým najväčším nápadom bude vydaná. Preto sa vyhrážajú noviny ministrov, že jestli opozícia prekazí riadne účinkovanie snemovni, že vláda rozpustí snem a nariadi nové voľby. Detinské a smiešne vyhrážanie. Svedčí ono o tom, že vláda strachu má hoc koľko. Lenže nikto sa jej nenaláka. Opozícia, najmä ale ľudová strana nepopustí.

Nech sú nové voľby! Nech súdi národ, kto má pravdu: či ten, ktorý ho bráni, a záujmy jeho zastupuje nesebecký, alebo ten, ktorý nemilosrdne

zdiera ho. Nech tedy vláda povie národu: «Snem preto som rozohnala, lebo opozícia bránila fa, a nechcela prívoliť, abys väčšie porcie platil, a viac regrútov da.l»

Vládni ablegáti s týmto nech kortesujú: «Poslite nás do snemu, aby sme tam na zkázu vašu hlasovať a účinkovať mohli. Však máte všetkého dost. Platte teda väčšie dane. Na synov svojich potrebu nemáte, tak dáme ich vojenskému ministrovi, nech povýši s nimi počet regimentov. Nech sa vychvaluje s tým, že veľa vojska máme».

Či národ prívolí k tomu? Hluchý, nemý a trpezlivý zostane? Či zaujme sa za vládu? Či schvalovať bude plány jej? Vysloví jej dôveru? Pripojí sa k nej? Pochváli ju pre šafárenie, alebo chytí korbáč na «priateľov a otcov» svojích?

Koľko je tých vládnych ablegátov, ktorí pred voľbami sľubovali, že brániť budú národ, a neprívolia, aby väčšmi odaný bol. Dost možné, že len takými sľubami dostali sa do snemovne. Či splnia sľub? Či príde im na myseľ dané slovo? Či je masný hrniec viac ako statočnosť? Voličia právo majú ich na zodpovednosť brať. Aj by potrebné bolo, aby voličia žiadali od ablegátov, nech sú oni oproti vojenským návrhom. Nech národ nespí! Nech v mene jeho nerobia nespravodlivosti! Nech pre ľahkomyselnosť, netrpíme škodu!

A preto oslovujeme každého, ľudáka či neľudáka, *nech ide pomáhať nám proti vláde!* Asiće nech pomáha tým spôsobom, že bude sbierať podpisy na takú prosbu, ktorú zašlete vláde a v ktorej osvedčíte sa, že vy väčších tiarch vojenských znášať už nijako nemôžete a nevydržíte! Jestli by kto nevedel ako treba mu tú prosbu napísať, nech sa obráti na našu stranu. (Adressujte: Néppárti Iroda, Budapest, VIII., József-körút 35.) Čím viac takých prosbopisov zašlete na vládu, tým väčšiu to musí mať platnosť. Lebo vtedy sa aspoň nebudú môcť nespravodlivo vyhovárať liberáli, že by nevedeli o tom, ako protiví sa národu to zväčšovanie armády vojenskej.

Vláda nemôže sa odvolávať na národ, ale len na tých voličov, ktorí ju z rozličných ohľadov slepo napomáhajú a nasledujú. To nie je pravda, že národ za povýšenie vojenskej dani je. Kto to tvrdí, ten lže; ten pravdu nikdy nepovedal; ten národ nezná; ten o vlastenectve pochopu nemá.

My, a strana naša to hovoríme, že krajina nepotrebuje viac vojska, a nie je vstave ho vy-

držať. Aj to, ktoré vydržiava, je zbytočné a je ho veľa. Veď ono zožerie dôchodky krajinské. To nás hatí v tom, aby sme či v hospodárstve, či v priemysli, či v osvete pokrok robili. To je príčinou núdzy našej. A práve preto znížiť treba počet vojska, a zkrátit čas služby vojenskej.

Kto siúžil pri vojsku, vie, ak ťažký to stav. Jak neľudský a surovo zachodia so synami našimi. Za tri roky tie isté hračky prevádzajú, a té isté urážky trpia. Mravne pokazia sa. Odvyknú od práce, lebo zväčša postávajú. Duch v ktorom ich vedú, nie je vlastenecký. Súdy vojenskej príliš prísne sú, a tresty neľudské.

Pýtame sa: načo je nám viac vojska? Však nechceme sa biť s nikým! My večitý pokoj chceme. Netúžime po cudzích krajoch. Spokojní sme s našou krajinou, len aby sme ju v blahobyte udržať mohli. Že druhé krajiny viac vojska majú ako my, nás do toho nič. Tie snáď vládu udržať farchu túto, my ale nie. Tie snáď nemajú tak veľkú potrebu na pomocné ruky synov svojich, ako my. Tie snáď nepriateľstvo chovajú oproti sebe, biť sa chcú, my ale pokoj dáme každému. Nám netreba viac vojska ani zbrojov nových. My prácu a chlieb potrebujeme, ale nie parádu a vojnu. A ponevác vlada v tom najhoršom čase prisľúbila Viedni, že návrhy vojenskej prevedie; ponevác Fehérvári bez milosrdenstva žiada to od nej: my oboch zatracujeme, a pripojíme sa k strane našej. Schvalujeme, že pustí sa do krutého boja s vládnu stranou, Ďakujeme jej, že bráni a zastáva úbohý národ. Pri boku jej sme všetci. Nech len vytrvá zmužile, však za spravodlivosť bojuje. Boh nech vedie ju k víťazstvu!

Ondrej Hladký.

POLITICKÉ CHÝRY.

Barón Kaas ablegátom.

Dňa 30-ho januára bola voľba v Žabokrekách. Ako sme predvídali, bola jednohlasná, lebo liberáli skutočne nemali už vôle aj po tretí raz nadrapovať sa proti takým príkladne verným a neohrozeným ľudákovi, ako sú v žabokreckom okrese.

Títo statoční ľudovia voličia, aekoľvek boli už vedomí toho, že volebného boja nebude, predsa dostavili sa na

volbište všetci do jedného, počtom 1270, bo — ako sami osvedčili sa — keď boli účastní ťažkých bojov pri voľbách predošlých, chceli byť teraz účastní aj slávy (veru dobre zaslúženej R.), ktorú prinášala im terajšia voľba jednohlasná.

My nemôžeme zamlčať tu to prekvapenie naše, že kde nabrali tí ľudovia toľko politickej zralosti, keď nedali sa odvieť od baróna Kaasa? Lebo to je isté, že nerozumného voliča veľmi ľahko by bolo bývalo odhovoríť s tým, že barón Kaas nevie po slovensky a že nebol vždy ľudákom. Ale je aj pravda, že ľudová strana urobila s touto jednohlasnou voľbou veľké ternó. Pán barón je totiž veľmi vážený muž, dávno známy o svojej múdrosti a nezlomnej statočnosti, čoho dôkazom je i to, že ešte aj židovské a liberálne noviny píšu teraz s veľkou chváľou o ňom, a tešia sa z víťazstva jeho, len to im trpko prichodí, že pripojil sa k strane ľudovej.

Keď predseda vyhlásil baróna Kaasa ráno po 9. hodine za jednohlasne zvoleného ablegáta, to bolo radostných výkrikov oduševnenia, až sa hory zelenaly. Hneď začalo vyhrávať 7 bánd a ľudovia schopili svojho ablegáta na plecía a niesli si ho do kola po námestí. Potom zastavili sa pred miestnosťou volebnou, kde pán ablegát povedal k obecenstvu zápalistú reč. Po ňom veľmi podarene rečnil pán ablegát *Ján Trubinyi*. Po jeho reči oduševnenosť ľudu dosiahla najvyššieho stupňa, a to trvalo i vtedy, keď ešte aj pán Alojz Fiebig prehovoril tiež veľmi pekne k ľudu.

Na voľbu bolo došlo viacej ľudových voličov aj z okresu púchovsko-illavského, aby pozdravili svojho bývalého kandidáta. Šťastlivá táto voľba skončila sa pri najväčšom poriadku.

Sláva ľudovým voličom žabokreckým, a trikrát sláva jejich šľachetným vodcom!

Uprázdnené volebné okresy.

Nitranský volebný okres následkom toho uprázdnil sa, že dosavadný liberálny ablegát vyprostredkoval si dobrý úrad a istejšie dôchodky, ako je ablegátstvo. Pán *Imro Janics* totiž stal sa kráľovským notárom v Ostrihome. Ponevác okres tento pozostáva zväčša z voličov židovských a úradníckych, preto na tento čas ľudová strana nemôže sa tam pustíť do boja volebného. Liberálni kandidát *Šándor Rudnay*, pravdepodobne bude tam jednohlasne zvolený za ablegáta.

Aj okres novobaňský uprázdňuje sa, lebo liberálny ablegát novobaňský *Pavel Ruffy* ostal správcom spolku bieleho križa. O novobaňskom okrese nám sdeľujú, že sú tam voličia z najväčšej čiastky ľudového smýšľania, ale vodcov by nemali. Toto poslednie ťažko uveríme, bo veď pôsobenie strany našej ľudovej je tak čestné a blahonosné pre ľud, že dnes už statočnému človekovi ťažko je byť neľudákom. Strana naša na každý pád postaví v okrese tomto spoľahlivého muža za kandidáta hneď, akonáhle presvedčí sa o tom, že by jej bolo víťazstvo v okrese tomto možné. Preto bratia milí v okrese novobaňskom, hor sa všetci! Sdružujte sa v refaz mocnú,

aby povýšili ste svojou svornosťou zástavu strany vašej tak slávne, ako voličia žabokreckého, stupavského, frašťačského okresu a iných. Doteraz dostali sme z okresu nasledujúcu zprávu :

Z novobaňského okresu. Čokoľvek robí budú liberáli všetko je daromné, náš ľud sa pomaly, ale predsa len prebúdzá, oči sa mu otvárajú a on svojich poznáva. Je pravda, že liberáli všetko podniknú a urobia, aby ľud ohlúpili a ho zase na blúdne cesty zaviedli, ale sa viac nedá. Stojí síce bez vodcov a radcov, ale keď i tých niet, aspoň zjavných, má on rozum, má on vieru a títo ho povedú do boja k voľbe vyslanca, ktorý by ho svedomite zastával, vieru otcov našich bránil a na tom stál, aby Uhorská vlasť naša drahá, bola kresťanská a šťastná. Toto vedia liberáli dobre, vidia jako sa ľud spojčuje, oduševňuje a stanovisko kresťansko-ľudácke zaujíma; i čo robia? Chcú kňazstvo pre seba získať a s ľudom potrhať. A aby to dosiahli, ponúkajú aj dávajú im všeliaké oročky, ale nech miechajú jakokoľvek a čokoľvek, ľud náš sa viac pomiechať nedá. Najsmutnejšie je to, že niet ľudového kandidáta, vzdor tomu, že víťazstvo liberál tu viac dobyt' v stave nenie. Neokúňajme sa, nehľadme ani na ľavo ani na pravo, ale majme pred očima ľud, a zase ľud, a len ľud, lebo len tento krajinu našu šťastnú učiní a spasí. A jak nie, pripíšme si sami. Budúce viac. Hore sa teda voličia novobaňského okresu! Bojujme a nepustme!

Oduševnený volič.

KRAJINSKÝ SNEM.

Reč Štefana Rakovszkého.

(Dokončenie.)

My tie národné požiadavky (ako ich žiadali Apponyi a Kossuth) preto neprizvukujeme, lebo tie požiadavky aj tak prináležia národu, a my nechceme strane vládnej tú radosť učiniť, aby nám mohli potom oči slepiť s takým niečím, čo dľa práva beztak sú povinní dať národu. My chceme hlavne len postavenie ľudu obľahčiť, chceme ľud osvobodit' od zhytočných tiarch.

Počet regrútov na desať rokov ustálil preto žiadam, bo obávam sa, že po roku zase prekvapí nás vláda novými požiadavkami a novým zvýšením tých vojenských tiarch.

Vláda vždy odvoláva sa, že ostatnie vzdelené mocnárstva vždy viac zdokonalujú svoje vojská, a že tedy aj my musíme ich nasledovať v tom. Nuž ale prečo tedy nenasleduje vláda tie mocnárstva aj v tom, aby uľavovala na farchách ľudu, ako to tie mocnárstva činia? Veď

temer v každej západnej krajine vojepovinnosť určená je na dva roky. O tomto ale ešte prehovorím po iný ráz.

U vojska nášho ešte vždy je vo zvyku vojakov mučiť s putami na všeliaký spôsob, Tieto mučenia musejú už raz prestať! (Tak je! na strane ľudovej.)

S vládnej strany vytyka sa nám, že protivné stránky zničia vážnosť snemu, jestli mocne protivit' sa budú týmto návrhom. Nuž veru nie my, ale vy činite celú snemovnu nenávidenou u ľudu.

Vy práva a výhody, ktoré poskytuje vám vaše ablegátske postavenie, znáte veľmi dobre využívať, ale o povinnostiach vašich naproti ľudu nechcete zhola nič vedieť. Veď čo ste dobrého spravili od 30 rokov? Čo robili vtedy tí páni na tej strane, keď celé regimenty pohybovali, preto, aby orabovali, potlačili a prenasledovali politické práva ľudu? (Tu gr. Tivadar Andrassy, liberál, volačo prerečie.) Rakovszky pokračuje: Pán ablegát vtedy nevystúpil z tej strany, keď sa tieto veci dialy. **Aj vtedy smiali ste sa páni — tak práve ako teraz — keď ľud hlasite nariekal!** Väčšina liberálov vždy sa dá dostať ku potlačeniu ľudu. Na strane vládnej nepoznajú už svojej zodpovednosti. Vy len porcie šrófovali ste doteraz, ale ľudu nedali ste žiadnych práv. Vyrástla tu celá sústava liberalizmu, ktorá ani srdca, ani slutovania a ani len citu nemá oproti ľudu, lebo neohliada sa na ľud, ale len na moc a vládu svoju.

Mikuláš Zboray: A na masné hrnce!

Keď Štefan Rakovszky dokončil svoju vzletnú reč, za dlhú chvíľu neprestávalo hlučné éljenovanie a tleskanie rukama. Liberáli boli ako obarení.

Žabokrecká voľba.

Chvála a sláva voličom ľudovej strany v žabokreckom okrese, že po dva razy vydobenom víťazstve jednohlasne vyvolili si za ablegáta po celej krajine známeho a chýrneho muža: baróna Ivora Kaasa. Rád bych mojím spolurodákom slovenského jazyka podal tie baróna Kaasa vychvaľujúce články, ktoré z príležitosti žabokreckej voľby v kresťanských uhorských novinách mohli sme čítať; ale ani miesto, ani čas mi to nedovolí, a preto len na niektoré udalosti sa obmedzujem, ktoré mojím spolurodákom predniesť za potrebné držím.

Keď vodcovia v žabokreckom okrese jednohlasne baróna Kaasa za kandidáta prijali a vyhlásili, našlo sa v okrese niekoľko hladných a smädných kortešov a «Nejechlebov», ktorým sa to nijak nepáčilo, že bar. Kaasovi, liberálna strana protikandidáta nepostavila, asice preto lebo vedeli, že to smradľavé pálené z tých židovských sudov nepotečie. I preto všemožne chceli najst' dajakú zádrapku na b. Kaasovi. Nadovšetko spomínali niektorí, že «veď barón Kaas je evanjelik». Nedoukovia, ktorí v b. Kaasovi jeho evanjelickú vieru za jakúsi chybu pokladali, zabudli, že v našej krajine krome katolíkov sú vo veľkom počte aj evanjelici, ba aj iní kresťania, ale nekatolíci sa nachádzajú. Nuž my katolíci, ak chceme, aby

jarmo židovsko-liberálne ztroskotané bolo, nevyhnutne je potrebné, aby sme my rímsko-katolíci v politických záležitostiach, tedy zvlášte pri voľbách s evanjelikmi sa spojili. Čo sa evanjelikov týka, tí našu ľudovú stranu za čisto-katolícku stranu považovali, a tak preto proti nám všade — dosť smutno — hlasovali. Neosožilo ani to, že ľudová strana evanjelického vyznania mužov kandidovala, jaký bol na príklad r. 1896 Burian v Brezne, Krupiec v Dolnom Kubíne, alebo Palugyay v Ružomberku. Vo všetkých týchto okresoch katolícki voličia hlasovali za evanjelika a evanjelickí voličia hlasovali za židovského liberála. Práve tak to bolo aj v Púchove. Takéto pokračovanie evanjelikov zarmútilo katolíckych voličov, ale ešte vždy neztratil nádej, že svoje chybné smýšľanie nahliadnu, a na lepšie presvedčenie príjdu. Na dôkaz toho, že pri voľbách katolícki občania hľadajú priateľstvo evanjelikov, žabokrecký okres — v ktorom medzi 1650 voličmi len 40 vonjelikov je — vyvolili jednohlasne opravdive po kresťanský smýšľajúceho evanjelika za ablegáta, aby tam v krajinskom sneme bojoval proti cirkevným zákonom, ktoré škodia katolíkom, ale — jako štatistika dokazuje — ešte viacej škodia evanjelikom. Vyvolenie baróna Kaasa za ablegáta je najsilnejším dôkazom toho, že strana ľudová bojuje nielen za katolícku cirkev, ale hotová je bojovať aj za evanjelickú, jestli že by kto jej nadobudnuté práva napádal. V iných krajinách, jako v Nemecku alebo v Holandsku evanjelici už od rokov bojujú s katolíkmi; len naši evanjelici nechcú uznať, že už tu je čas, aby sme spojenými silami bojovali proti tým kazárom, ktorí z Poľska čez Karpaty s pinklom na chrbte húfom sa sypú, aby nás odtiaľto vytisli.

Nuž voličia katolícki žabokreckého okresu takto smýšľajúc, ani najmenej nepovažovali za chybu, že barón Kaas je evanjelik, a s tým aj dokázali, že sú tolerantní, t. j. snášanliví, a vyzývajú našich bratov evanjelikov, aby roztrhali hriechne sväzky, ktoré ich so židovským liberálistvom spájaly a aby telom-dušou pri všetkých volebných záležitostiach ku katolíkom sa pripojili.

Nedá sa opísať tá oduševnenosť, jakou naši voličia baróna Kaasa vo svojich obciach prijali, a s podobnou oduševnenosťou naši voličia svoju radosť na javo dali, keď dňa 30. januára za ablegáta nášeho jednohlasne bol vyvolený. Zdvihli ho na plecia, a po rynku obijdúc, vrátili sa zpiatky na miesto volebné. Tu on jak v maďarskej tak aj v slovenskej reči ku ľudu prehovoril, a verejne sa osvedčil, že chce neohrozene bojovať za kresťanskú vieru a za utlačený chudobný ľud. Po ňom rečnili p. Trubiny ablegát stupavský, p. Alojz Fiebig a Babčan gazda solčanský. Všetci svojimi slovami mnoho dopomohli ku tomu, aby deň 30. januára dlho, dlho pamätlivým učinili.

Dal by Pán Boh, aby naša žabokrecká voľba už raz otvorila oči evanjelikom, aby takto vedeli, že ktorí sú jejich priatelia a nepriatelia.

X.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré našské knihy a časopisy!!

«Posol Svätého Antona» na márne prekážaný.

Pomocou veľkomožného pána Mikuláša Zboray, pravotára a vyslanca ľudového podarilo sa mi odbiť ne-miestnu žalobu Budayovu. Sentencia, v ktorej dovoľuje sa poštovná doprava môjmu «Poslu» je už napísaná a ja najviac za týždeň ju obdržím. — Upovedomujem i touto cestou ctených predplatiteľov «Posla Sv. Antona», že číslo februárové je už vytlačené, a akonáhle doručená mi bude spomenutá sentencia a na základe toho pošta vydá mi predplatky, hneď rozpošlem čísla patričným. Tolho tedy docielil Buday, že nemôžem na čas poslať môj časopis.

Terajší udajný redaktor Budayových «Listov Sv. Antona», vp. Ján Szokol požiadal ma, aby som uverejnil toto jeho

Osvedčenie:

Pán Alfréd Buday, vydavateľ «Listov Sv. Antona», bol ma požiadal, aby privolil som na vypísanie môjho mena, akožto nového redaktora na jeho «Lisy Sv. Antona», skladateľ ale časopis že bude on sám, pomocou istého kňaza. Ja o ničom inom nevediac, a ohľadom na prospech veci katolíckej, zvlášte tunajšieho kat. ľudového kruhu, privolil som na to. Osvedčujem pritom, že ja do tých «Listov» Budayových ani riadka som nepísal, číslo to prvé som ani pred tlačou, ani vytlačené až po dnešný deň nevidel. Keď ale dozvedel som sa od iných o tom, čo je v tom prvom čísle «Listov» popísané, hneď odvolal som osobne moje povolenie a zapovedal p. Budaymu rozhodne, by meno moje ako redaktora na tie noviny viacej vytlačil nedal. S týmto je tedy vytvorený každý, akýkoľvek styk medzi mnou a medzi p. Budayho «Listami Sv. Antona».

V Budapešti, dňa 29-ho januára 1903.

Ján Szokol, kaplán.

Kto počestnosť vel. pána Szokola zná, musel vopred vedieť, že sa on na žiaden pád nedá do spojenstva s Budaym. — Kto ale aj pána Budaya zná, tiež nepozastaví sa nad tou smelosťou, že on predsa len dal vypísať meno vp. Jána Szokola na februárové číslo jeho «Listov Sv. Antona», lebo — bárs je to k neuvereniu — ale je to pravda, že februárové číslo Budayových «Listov» zase len honosí sa s menom vp. Jána Szokola, ako zodpovedného redaktora. Hľa, novšie zásluhy milého Alfréda pre arcipastierske požehnanie, ktorých jeho «Listy» nikdy nedostaly.

Poľnohospodárske museum, ktoré nachodí sa v Budapešti na kerepeši-út č. 72., odporúčame obecnstvu k návšteve, keď pri dajakej príležitosti príde do Budapešti. Tu sú vystavené rôzne plodiny a náradie hospodárske a neplatí sa žiadne vstupné.

Svetový troj- a dvojspolok.

(Dokončenie.)

A ku týmto dvom, totižto ku židom a novovekým pohanom družia sa všetci jakejkolvek sorty kacíri. Kde sa vo svete niečo šustne zo strany židov alebo novovekých pohanov proti cirkvi katolíckej, všetci kacíri sú hneď s nimi. Za to zase tešia sa z jejich priazne. Len katolicizmus býva tupený, pomlúvaný od spisov, novín židovských a novopohanských; kacírstvo ale má pokoj. Ačkoľvek medzi židami, novovekými pohanami zednármí, liberálnymi tatármi, kacírmi sú odchýlky, proti cirkvi katolíckej sa spoja ihneď. Tento trojspolok sa nerozpadne nikdy. A jako je to vo svete vôbec, tak je to i u nás v tomto našom sožidovštelom, sozedenárštelom orságu. O čom netreba sa mi tu rozpisovať, vidíme to na vlastné oči, len slepý, hroznou slepotou ranený nevidí tento trojspolok i u nás. Žid, pohan a kacír uzavreli trojspolok hneď na úsvite cirkve, tento spolok trvá i teraz a trvať bude až do skončenia sveta. Nerozpadne sa nikdy. Len tenkrát by sa rozpadnul, keby padnúť kat. Rím, katolícka cirkev, bo by ovšem nemali žiadneho sjednocujúceho bodu viacej. Tu by nastala vojna v trojspolku samom a síce odniesol by ten, kto by najviac veril, odniesli by to protestanti v Krista Pána veriaci.

Však ale! Márne nádeje! Ten nenávidený Rím, vlastne tá nenávidená cirkev katolícka bojuje v lepšej aliancii, v lepšom spolku, nežli zmienený svetový trojspolok. Ona je v dvojspolku. Cirkev katolícka je božského pôvodu, jejím spojencom je všemohúci Pán a Boh náš Ježiš Kristus. Ježiš Kristus a jeho svätá cirkev katolícka je ten večne nerozlučiteľný, večne trvajúci dvojspolok a len týmto spojenstvom vysvetluje sa jej trvanie, jej neprekonateľná, nepremožiteľná sila, jej každým stololetím sa množiace triumfy, slavné víťazstva.

Ja za to mám, že s tým žido-zednárským liberálnym svetovým trojspolkom i terajší pol. Nemecko-Rak.-Uhorsko-Italský trojspolok, i Rusko-Francúzsky dvojspolok sú v úzkom spojení a všetci spolu spojenými silami proti tomu svätému dvojspolku Ježiša Krista so svojou cirkvou bojujú a ju zkazíť, zničiť sa usilujú. Avšak márne vaše namáhania, môžete si vy i celé peklo na

pomoc vyvolať, môžu sa trebárs i všetci čerti z pekla vyhrnúť, s vami sa spojiť, vám pomáhať, predsa vy pidimužici, trpaslíci nič nevykonáte, vy ten svätý dvojspolok nikdy nepremôžete, tým menej zničíte. «Ani brány pekelné ho nepremôžu.» Prijde čas, keď sa toho ani najmenej neozdáte, kde ten všemohúci Pán prútom železným jako nádobu hrnčiarsku roztrepie vás, a jako plevu zľúkne vás z tváry zeme tak, že po vás ani pamiatky, ani chýru ani slychu nezostane.

Prichádza mi tu na myseľ jeden obrázok, ktorý bol v rokoch sedemdesiatych, keď Bismarck chcel cirkev katolícku, v Nemecku zničiť, v jednom nemeckom meste na rohoch ulíc nalepený a i v katolíckych novinách vytlačенý. Na skale velechram — cirkev katolícka — pod ním Bismarck, ľahajúc povraz na vežovom kríži upevnený. Neďaleko diabol pýta sa Bismarcka. «Bráčok, čo tu robíš?» — «Chcem sboriť tento chrám!» — «Blázne, to ja robím už devetnásť storočok a nemôhol som ho sboriť!»

Obrázok ten odporúčam ku študovaniu všetkým členom svetového žido-zednárskeho-liberálneho trojspolku, zároveň i polit. trojspolku Nemecko-Rak-Uhorsko-Italskému i dvojspolku Rusko-Francúzskemu. Nech všetci páni v týchto spolkoch premýšľajú, čo by to bolo za zklamania, až by sa jednúc presvedčili, že boli len prefatíny t. j. sluhovia toho odvekého cirkve boriteľa — satanáša. — Ja tu smele vypovedám, že všetci tí, ktorí proti tomu svätému dvojspolku, spolku to Pána Boha nášho Ježiša Krista so svojou sv. cirkvou bojujú, sú zlorečení, kliatbou Božou ztížení prefatíny, sluhovia satanášove.

Andrej Rojko,

54-ročný jubilárny kňaz na odpočinku.

Milodary na kostol P. Márie na Hore Levočskej.

Z Ameriky: Žofia Ordzoviansky 10 korún; z Nižného Slavkova: Ondrej Fenvešary 3 koruny 22 halierov; z Levoče: Štefan Oravec 10 korún.

Sbierka lazianských ľudákov na kaňanskú, porubskú a maločaúčanskú kaplnku.

Ján Štefanec 40 hal., Jozef Oboňa 40 hal., Ján Horniak 20 hal., Anton Šlosiar 20 hal., Ján Šlosiar 20 halierov, Andrej Šlosiar 30 hal., Jozef Kotrik 20 hal., Ďuro Kmeť 10 hal., Anton Červeň 1 korunu, Ďuro Dubec 40 hal., Ambróz Červeň 1 korunu, Jozef Dubec 10 hal., Ján Dubec 40 hal., Ďuro Poliak 1 korunu.

Poučná prechádzka Zaoskova s jednou veľkomožnou zemankou.

Zemanka: Ale Zaosku, ja vám dôverne poviem, že vaša sedliacka nátura v ničom sa nezatají. Všade a vždy ten váš sedliacky klíncec z vreca a motyka z poza chrbta vám vykukáva. Kolké mrzutosti ste vy už medzi nami zemankami a kišasoňkami s vašim čarbaním postvárali, toho je už veru mnoho! Vy nás, cvičených, učených panských ľudí všade prepúšťate, kompromittujete, vyfigurujete, a rozdráždite. Verte mi, že bych vás mnohokrát za tie vaše dlhé s maslom namastené vlasy sedliacke ponafahovala a tie vaše dlhé ušiská, ktoré len česť robia oslovi, bych vytrhala, keď bych mohla. — To príslovie: «že je sedliak huncút od kosti», celkom na vás pasuje. Čo-že sme vám len urobili my zemanky, keď nás takto vždy napádat? Snáď preto, že nenosíme ako vaše baby, krátke konopné a tvrdé ako buk rubáče?

Zaosek: Pani veľkomožná! Ja som síce sedliak, ktorému tá motyka — ako vy to posmešne hovoríte — z poza chrbáta vykukáva; nuž ale som aj ja zeman, a to v pravom smysle, lebo «človek» v reči sýrskej menuje sa «zeman». To mi náš pán dekan povedali, ktorý v Pešti sa učili reči, ako na pr. arabskú, sýrsku, chaldejskú, aramaickú, grécku a hebrejskú, ktoré reči pán dekan síce nepotrebujú, bo aj bez nich môžu aj s veriacimi do neba prijsť. — Len slovenskú reč sa neučili, bo mu povedali, že tú, keď príjde na slovenshú faru, môže sa aj na ulici naučiť ako židovskí chlapeci, aby mohli so Slováckmi kšeftovať. Sýrske slovo «zeman» ale človekovi celkom dobre pasuje, bo je vzaté zo zeme, obráti sa na zem a zostane v úplnom smysle «zemanom.» A ku tomu som ešte aj sedliak, totižto mám moje vlastné «sedenie», na mojej zemičke ako majiteľ. Na vašich ale zemach sedí už Abrahám s Icikom, ktorí sú aj spolu patróni nášeho kostola, fary a farára, a oni tam rozkazujú ako kozy a capy v kapustnísku. Vy pani veľkomožná nemáte už ani zeme, ani regálov, ani patronátu; ste zemankou v sýrskom smysle, že sa na zem obrátite a rozpadnete.

Zemanka: Však ja dobre hovorím, že vám tá motyka z poza chrbáta trčí! Nemáte žiadneho šlifu, ste surový a grobiansky, ste necvičený, nevyválaný. Viem, na čo cielíte: že Abrahám sedí s Icikom na našej kúrii, že sme ju prepili. — A či vy sediaci nepijete? A či na sedliackych gruntoch nesedí Šulem, Jozef Šalamún? Ktože zneuctuje sviatočné a nedeľné dni s korheliciami, s bitkami, s krikom, s bácaním až do pol noci? Či nie vy sediaci? Vy si trochu v kostole pod kázňou Božou podriemete, pár ráz si zahýkate, zabožíčkujete, hlboko vzdychnete, Krista Pana za nohy ponafahujete, a keď vyjdete z kostola s týma istýma ústama idete zase diablovej slúžiť v Icikovej káplinke až do polnoci. A potom zase celý týždeň nevidíte ani kostola, ani kňaza, len mu v krčme z huncútsva nadávate. To je celá vaša týždenná pobožnosť a odpustky. — Keď vás ale začne smrť utiskovať a ku múru vás tisne, hneď božíčkujete a posielate v noci, v blate, vo tme pre kňaza, na ktorého ste hnojvku vašej

nečistoty papule vylievali, aby vám sv. sviatosti udelil, pred Ježišom Kristom vás zastával. Aj mu naložíte, aby sa za vás pekne pomodlil za to, že ste vy jemu zlorečili, kliali. Aj ho požiadate, aby vás on len voláko z pazúrov diablových vytrhol.

Zaosek: Hm! Veľkomožná pani! Nielen vy, ale aj ja nosievam so sebou malé zrkadielko, v ktorom si nielen na fúzy pozerám, ale aj do svedomia a do duše kukám. Pozrite sa do neho, uvidíte aj vaše nedostatky mravné a duševné v ňom. Nenie takého človeka, ktorému by klíncec nakazenej hriechom dedičným náture netrčal z vreca, z jeho svedomia. Človek je človek. Anjelom alebo čertom zostane až po smrti. Vy ste mi už aj nadala, že som sedliackym huncútom od kosti. Pred uhorskou rebeliou vy zemani ste sa po našish sedliackych zadkoch s palicami a so žilami vláčili, teraz sa my so smiechom po vás, po vašej padlej pýche vláčime. Keď sa vtedy slúžny opil, tak hneď vydal všemohúci rozkaz: «Janči, vypál tomuto sedliakovi chrapúňovi dvanásť!» a to sa aj hneď previedlo. Teraz zaslúžite, aby vám židáci sedeli na vašich kúriach a vás z úradov pomalý vytisli, čo už aj robia.

Vy, veľkomožná pani, robíte posmech z našich bukových rubáčov, ktoré si my doma sami dorábame. A hľa, krajčír so šustrom sa žalujú na vás, že za šaty a za obuv už dva roky nemôžu od vás groša vidieť. Čo je peknejšie: doma si dorábať jednoduché rúcho, a či panské plundry na večíté konto od chudobných ľudí si dať robiť? Či je to nie krádež?

Vy hovoríte, že my sediaci v nedelu v kostole spíme. Nuž a vás panákov celý Boží rok nevidí žiaden na službách Božích. — Že kedy-tedy nejakú kišasoňku alebo vydatú zemanku a gnädigenku zbadať v kostole, to je len vtedy, keď si ony nové krýdlo morčacie alebo brko zo sovy kúpia za klobúčik, alebo keď nejakú novú kacabajku na konto si dajú ušiť, aby sa ľuďom v kostole ukázaly a aby ich sedlač obdivovala, a aby si to Pán Boh za honor a gráciu držal, že ho prišly navštíviť a že sa u neho ako zemanky uponížily. — Teraz už páni ani na krajinský sviatok sv. Štefana kráľa nejdu do kostola, ani na deň narodenia kráľa, len kde-tu po mestách, aby ukázali svoj hazafišág a nemuseli počúvať dohovárание od vyšších, že jedia chlieb pána kráľa, ale za neho modlí sa im veru nechce.

Keď ale naši spoluobčania židáci vysviacajú novú sinagógu, nový kostol, vtedy páni titulárni katolíci in plénparád (v úplnej paráde) hrnú sa do židovského kostola s veľmi pobožno-hazafickou tvárou a obzerajú sa, či ich tí hlavnejší páni židáci vidia, od ktorých nejeden taký panák až veľmi závisí, na príklad čo sa týka vechslov a iných vecí. Bo keď by ich tam nevideli, to by mohlo mať pre nich neprajné následky. Tedy nábožný a politický strach potom mnohého vedie na túto židovskú pobožnosť.

Na naše pobožnosti, na pr. na birmovku, len vtedy je vidieť mnohých panákov aj v kostole, keď pán biskup dá bankett a dobre drahý šampaner miesto požeňovania, ktoré je len pre sedlač.

Aj to ste pani veľkomožná poznamenali, že my iného krome bitky, hrešenia a korhelice nevieme po krémách stvárať, len svojemu alebo aj iným neznámym kňazom nadávať, ich tupiť a Božský úrad i moc ich s hnojávkou a výkalom našej čiernej duše špinif. Čo sa týka nadávania kňazom, toho je veru dosť aj u vás zemanov a panákov. Vy máte na to celkom osobitné výrazy a celkom iné motyky, ktoré vám tiež z poza chrbáta trčia. My sedliaci sme si ctíli kňazstvo, bo je ono od Krista založené ku nášemu spaseniu. Sme sa ale naučili od vás neciť nielen kňazov, ale aj panských obsívkárov a šílikárov, lebo včul aj my sme páni. My sedliaci ešte nemáme taký výraz na šnapsle a pálené, ako vy zemani ho máte, že «papramorgó» (na kňaza vrčiaci), čo toľko má znamenať, že keď zeman si toho «papramorgó» zapil, potom vrčí na kňaza ako besný pes.

Keď príjdu zemankovia ráno do fary, hneď si pýtajú šnapsu — papramorkó. — My sedliaci takého frístiku neznáme. Nemáte nám čo na oči vyhadzovať, že iného nevieme, len po krémách kňazstvu nadávať! To aj vy a ešte lacnejšie robíte. Kňazovi nadať nenie kumšť, to uhádne každý lapaj a otrhaný obsítnik, ktorý je v spoločnosti ľudskej to, čo onuca na smetisku.

Zemanka: Vy ste už hotový kazateľ, tak znáte robiť kážeň. Ja vám ale to hovorím, že keď by sme my zemanovia neboli vám sedliakom fundovali fary a farárov, neboli by ste mali komu nadávať, keď idete opití okolo kostola a fary.

Zaosek: To máte veru pravdu, gnedigenka, lebo zemanovia ako patróni pri každom kostole hneď fundovali aj krému, aby, čo na kostol a faru vynaložili z krémy im to aj s interessom sa navrátilo do kapsy. Vy ste nám dali príležitosť modliť sa a po modlitbe sebe zase hneď zapíť v kréme, ktorá obyčajne len na pár krokov býva od kostola, a ktorú krémár považuje za sakristiu druhého rangu.

Zemanka: Ale Zaosku! Ja veru nebudem sa s vami toľko dožúvať, ja vám zrovna poviem, že ja so sedliakom žiadnej sympatie, súcitu nemám, bo vy sedliaci ste suroví, nespoľahliví, tajnosti a tajomstva nemáte. Keď dáte voľfaktorému pisárovi kôš vajec, alebo dve kuriatka za nejaké figle, to hneď vykričíte, jestli že sa vám hneď po vôli nestane. Všetko vykričíte, rozklebetíte. Pred Pánom Bohom hýkate, pred pánmi zase od strachu fikate, ako to ľeik hovorí. Vy ste vífazi len po krémách, keď ste opilí, vtedy každý je vám za nič. Nešetrite ani P. Boha, ani Krista, ani sviatosť, ani kríž, ani duchovného, ani predstaveného, ani pána, ani seba, ani len ten hrob, v ktorom budete ležať. Vy ste od náture bojazliví, preto len vtedy až idete do kancelárie k notáriušovi a k farárovi, keď sa najprv opojíte, aby ste potom mali gurážu grobianif.

Zaosek: To ste veru celé litánie žaloby na nás sedliakov vyčítali. Viete, že každá metla má dva konce, teda nielen s jedným koncom sa môže po ušoch šľahať, ale aj s druhým sa dá, a to aj po chrbáte. Keď vy najdete kameň hodif na nás sedliakov, aj my ho najdeme na vás zemanov tiež hádzať.

Ja zase, ako sedliak, tiež nemôžem vystáť zemana a s ním nesúcim, ba ani dôvery ku nemu nemám. Včul už, keď zemani na vnivoč vyšli a prenechali miesta svoje židákom, ľúbili by sa len do úradov dostať; myslia, že v nich sa dá za dobrý plat leňošiť; to ale včul nejde, lebo celkom skončeným pánom zemanom ľahkomyselne sa už nedávajú úrady, bo tu treba robiť a nielen fajčiť, kvaterkovať, po poľovkách behať a sedliakovi teremtetovať, alebo len kričať éljen čertovi-diablovi pre nič za nič. Takýto hazafišág dnes štatni páni a krajina nemôžu už viac potrebovať.

Ja vám to, moja pani urodzenká, uznám, žeby dnes mnohý taký skončený panák-zeman ľúbil dobre jiesť a ešte lepšie piť, nič nerobiť, len v úrade fajčiť a dobre povýšený plat nič za nič fahať, a jestli je švihákom ktorý, nuž ešte aj naše sedliacke dievčence zdravé za ich líčka poštipkávať.

Jeden taký mladik, panský švihák, tak poštipal za líce Anču nášeho hofiera, že musela zo služby vystúpiť pre následky toho poštipania. Z Turolúky nám poslali do obce od lekára «visus repertum», to jest jej rodný list, že je ona naša občianka, a my sme museli pre jej chudobu potom za 14 rokov platiť za to, čo to poštipanie kostovalo.

Zemanka: No Zaosku, včul už vidím, že ste bezočivý a grobian.

Zaosek: Urodzenká! Páni to hovoria: že «szemesé a világ», po slovensky: že vraj len bezočivý má otvorený svet a všade sa prerazí. A potom viete, že keď už človek nenie vstave žiadne múdre slovo z niekoho ani len jedno zrnko zlatej múdrosti vylúštit, príjde grobian so svojimi cepami a je vstave potom ešte mnohé zlaté zrnká múdrosti zátvrdivého srdca vymlátiť.

Zemanka: No, my by sme konca-kraja nášého rozhovoru nedošli; nechajme to tak. Poviem vám jedno múdre slovo: poďte so mnou na jeden pohárik vína. Mne i tak lekár prepísal trochu, asi 3 deci vína užívať pre slabosť. Samej mi to nejde; bola som navyklá s mojím nebohým si upíjať, nech mu tam Boh jeho zemanské previnenia odpustí a dá mu pokoja, keď mu ten Abrahám a Šalamun nikdy pokoja nedal, až konečne ho potom o všetko priviedli.

Zaosek: No, vidia pani urodzenká, že moje grobian-ske cepy z vás jedno zlaté zrnko múdreho slova vymlátily, aby sme sa nedožúvali ako nejakí jaloví mudrci ale sa radšej pri pohárikú občerstvili!

Zemanka: Ale Zaosku! Mój nebohý vždy hovorieval že «in vino veritas et sinceritas», po slovensky: že vo víne je «pravda a úprimnosť», keď sa ho človek napije. Vy ste vdovec, ja vdova, ktorá nemá s kým sa pri pohárku porozprávať, mohli by sme sa aj sobrať! Mne by bolo potom veselsie, aj by mi vínko lepšie na úžitok išlo ako samej.

Zaosek: A kesenek alášok, pani urodzenka, ďakujem pekne! Ja som už dosť mrzutosti mal s jednou ženou. Už s druhou, a to ešte k tomu so zemankou, ktorá pije, nechcem nič mať. Pán Boh ma zachráň. Dám vám ale

návrh pani urodzenká! Nešli by ste zajtra so mnou, by sme si zašpacirovali do susednej dediny, tam sú sväté missie. By sme tam odbavili svoju pobožnosť. Viem, že ste od sobášu neboli pri sv. spovedi.

Zemanka: Pôjdem, Zaosku! Veru mi je milosť Božia potrebná, som už stará, neviem, kedy sa môžem vyvrátiť do hrobu.

S Bohom tedy, zajtra pôjdeme.

Zaossek.

CHÝRNIK.

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú príležitosť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačenu adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťami ako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú.

Vydavateľstvo novín.

Pamiatka smrti dediča trónu. V deň štrnásťročnej pamiatky smrti dediča trónu Rudolfa v budínskom chráme sv. Štefana slúžil opát-farár Karol Kanter rekviem, na ktorom prítomná bola aj arcikňažna Klotilda s dvoma dcérami, uhorský dvorný maršal gróf Ludvik Apponyi a celé úradníctvo a služobníctvo kráľovskej paloty. Smútočná omša bola aj v chráme Matiašovom za prítomnosti veľkého a popredného obecenstva. — Jeho veličenstvo kráľ v ten deň ráno navštívil cisársku hrobku v chráme kapucínov a dlho sa modlil pri rakve svojho syna Rudolfa a kráľovny Alžbety. Mnohí členovia panujúcej rodiny ovenčili rakev nešťastného kráľoviča.

Dar cárovi Jeho veličenstvo náš kráľ poslal cárovi osem utešených jeleňov pre cársky zverinec v Petrohrade.

Biskup za mládež. Spišský biskup Pavel Szmrecsányi vo svojom poslednom obežnom liste krásnymi a oduševňujúcimi slovami povzbúdl svojich kňazov, aby vo svojich farnostiach čím skorej katolícky mládežný spolok založili. A aby znali spôsob k tomu, im aj základné stanovky týchto spolkov poslal.

Osobné. Edvard Hattala, farár kvačanský v Liptove do pensii šiel.

Zábava. Slovenský Spolok v Pešťbudine usporiada dňa 15-ho februára (v nedeľu) roku 1903. v miestnostiach bývalej strelnice (Rottenbiller u. číslo 37/b) maskarnú zábavu. Hudba 3. cis. a kráľ. boseňského pluku. Vstupné: za osobu v predodpredaji 1 kor. 60 halierov, pri pokladnici 2 koruny; za rodinu (3 osoby) v predodpredaji 4 kor. 50 hal., pri pokladnici 5 korún. Začiatok večer o 8. hodine. Nadplatky sa s vďakou prijímajú. — Vstupenky dostať: v miestnostiach spolku (VIII., Aggteleki-u. 17), u p. Pavla Brxu (VII., Szövetség-u. 30/a), a u p. L. Lumnitzera (VI., Nagymező-u. 3).

Ludové missie boly od 4. m. m. do 13. v spišských Haligovcach. Vydržovali ich traja PP. Redemptoristi na čele s. P. Tomáškom z Červenky. P. Tomášek konal tu už 560. missiu.

Pohľadnica za tisícšesťsto korún. Pred niekoľko týždňami dvaja okresní sudcovia v Senteši dostali pohľadnice s urážlivým obsahom. Podozrenie sudcov padlo hneď na sentešského lekárnik Alexandra Farkaša, ktorého pre urazenie na cti ihneď zapravotili. Pri pojednávaní odborní znalci písma zistili, že pohľadnice skutočne Farkaš písal. Na základe toho lekárnik pre dvojnásobnú úražku na cti odsúdili na 1600 korún peňažnej pokuty.

Milodary. Tie milodary, ktoré minulého roku kňazi a veriaci spišského biskupstva ku ďalšiemu podaniu biskupskej kancelárii oddali, 3922 korún obnášajú.

Proti alkoholu. Členovia novej ligy proti alkoholizmu v Paríži upotrebujú pre svoju agitáciu rozmanitých plakátov. Na jednom stojí: «Tuberkulosa je deérou alkoholizmu.» Na inom vyobrazený je robotník s fľašou v ruke. «Viete, čo pije tento muž? Sú to slzy, je to krv a život jeho ženy a detí!» Lud v zástupoch díva sa na to a uvažuje.

Nový slovenský kostol v Amerike. Dňa 14. dec. m. r. posviacal newarkský biskup Ján J. O'Connor nový slovenský r. kat. kostol v Newarku, N. J., kde je farárom Jozef Pospech, rodák z Uh. Skalice.

Ohne vo Spiši roku 1902. Lanského roku v 23 spišských obciach bol oheň, dakde i viac rázy a v Levoči až deväť rázy. Všetká škoda dovedna asi štyristotriadvať tisíc korún obnáša.

Rakúske priemyselné školy v záujme zdravotníctva. Rakúsky minister výučby vydal prísne nariadenie, aby v priemyselných školách vydržované boly prednášky o pravidlách zdravotníctva, o dôležitej opatere

Kto na svoj majetok záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos földhitelintézet» Budapest, V. ker., Géza-utcza 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú ako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky už od 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeho farchách. Predošlých veriteľov tento ústav z tohto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33¹/₂, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne platí, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárstedy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých po- bočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 5% a na 4¹/₂%-tové požičky bez všetkého zťahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Komu je požička zapotreby, ten nech sa s dôverou obráti na tento ústav, odkiaľ každému na jednoduchý list vďačne dajú vysvetlenie.

zdravia atď. Podobné prednášky vydržiavané byť majú aj o remeselníctve, o nehodách, ktoré sa v priemyselnom živote častejšie stávajú, o jejich príčinách a ich ďalších následkoch. Na podporovanie týchto snáh vydané sú i knižky; sošit, ktorý podáva pravidlá zdravotnícke stojí 6 halierov, sošit o zvláštnych nehodách ale stojí 30 halierov.

Odmeny priemyselným robotníkom. Minister obchodu nariadil, aby usilovní, poriadni a statoční priemyselníci dostávali odmeny a toto oznámil aj priemyselným komorám. Vidiecke priemyselné komory vyzvaly už všetkých v ich okresoch účinkujúcich priemyselných zamestnávateľov a tak i malých priemyselníkov, aby najneskoršie do 1. júna tohoto roku sdělili im mená všetkých tých svojich robotníkov, ktorých považujú za hodných tejže odmeny.

Pálenka v škole. Dnes už každý vzdelaný človek vie, že ako jednotlivcov, tak i celé národy nič iné neprivádza na vnivoč, ako práve liehoviny, totiž tá nešťastná pálenka, ktorá mnohokrát aj viacerých usmrť. Vo Viedni teraz školská vrchnosť prišla na to presvedčenie, že ako by bolo najlepšie vstúpiť toto vedomie školskej mládeži; preto všetkým učiteľom viedeňských škôl vydala nariadenie, aby počas vyučovania svojim žiakom pri každej príležitosti dali poučenie o liehu a mládež častejšie upomínali na to nebezpečné požívanie tých liehových nápojov. Tiež zakazuje školská vrchnosť, aby také knihy, ktoré kde-tu podporujú mládež k užívaniu alkoholu, boli im zakázané čítať. Učiteľstvo má po tejto stránke utešené úkoly. Ono má výchovu mládeže a tak i ducha budúcich pokolení v ruke. Nech tedy každý, ako učiteľ, tak i otec a matka využije túto peknú, k základnému poučeniu mravnú moc, že čoho sa treba v prvom rade človekovi vystríhať. Preto vystríhajte drahí bratia svojich synov a dcéry od liehových nápojov, menovite od tej pálenky!

Búrky v Španielsku. Z Madridu oznamujú: Po celom Španielsku zúria veľké búrky a pretrhnutia oblakov. V Navarre vyliala sa rieka Aragon a spustošila 44 domov. V Ataji spadla jedna vodou podmytá skala, ktorá zabila dve ženské a viac detí. V Katalonii zastavilo železničnú premávku. V mestách, ležiacich na pobreží mora, búrka narobila tiež mnoho škody. V Kadize utonulo mnoho rybárskych člnkov. Pri Barcelone srazily sa v búrke dva parníky a jeden z nich utonul.

Mrtvola v kufri. Záhadný zločin objavili v ruskom meste Charkove. Na tamojšom nádraží cieľom dopravy dosiaľ neznámi ľudia odovzdali jeden grófskym címerom ozdobený veľký cestovný kufor, ktorý železniční zamestnanci odložili medzi iné kufre a balíky. Na vlaku zrazu jeden konduktor zbadal, že z kufra kvapčí krv. Kufor hneď otvorili a na všeobecné zdesenie našli tam mŕtvuľu jednej peknej mladej ženskej. Policajno-lekárske vyšetrovanie zistilo, že mladú ženu zavraždili. Vrazili jej dýku do srdca. Zistilo sa aj to, že vražda spáchaná bola asi jednou hodinou pred odovzdaním kufra na železnicu. Charkovská polícia všetko možné vynaloží, aby páchatelov ohavného zločinu chytila.

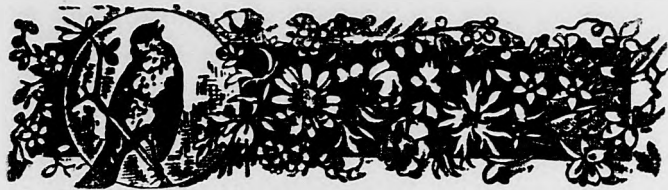
Soľné úrady prestanú. Soľný úrad v Bardiove na základe ministerského nariadenia prestane počiatkom mája. To bude osudom aj ostatných a budúce budú predávať soľ agentúry tak ako dohán. Aj dorábanie varenej soli v Šóvare prestane, pretože sa nevypláca.

Úrokomer. Aj väčšina viedeňských peňažných ústavov znížila úrokomer od vkladov; platia len 3%, miesto dosavadných 3¹/₄—3¹/₈.

Spálené milióny. V Rakúsko-uhorskej banke, ako z Viedne oznamujú, tieto dni spálili naraz asi 173 miliónov starých bankoviek. Každý mesiac riadne dvakrát pália banknoty. Rozdriapané alebo zamazané bankovky vytiahnu z obehu a predierkujú ich odvezú do ústrednej pokladnice. Pálenie bankoviek koná sa v tom istom dome, kde ich zhotovujú. Pri spaľovaní prítomná je jedna komisia, ktorá berie bankovky v zapečatených balíkoch. Jeden dva balíky na právu prečítajú, a potom robotníci hodia ich do kachlí. Zajímavé je, že vo Francúzsku také bankovky, ktoré sa už nedajú upotrebiť, nespália, lež ich roztopia vo vode a v kyselinách.

Zadusení šupasnici. Zo Žiliny viezli do Čace troch šupasníkov, ktorých na druhý deň mali ďalej poslať. Šupasnici si v noci dobre zakúrili a rúry pozapchávali handrami, aby im teplo neušlo. Rano našli dvoch šupasníkov mŕtvých, a tretieho len ťažkým spôsobom boli vstave vzkriesiť. Kto boli, čo bolí, ešte nebolo možno zistiť, pretože pri živote ostalého šupasnika ešte nemohli vypočuť.

Sľastným sa môže považovať ten človek už na tomto svete, za život, ktorého sa toľkí ľudia modlia, ako za lekárniku Felleru v Stubici pre jeho podivný Elsa-Fluid. Dňa 24. marca r. 1902. píše Michal Rajtik z Vistuku o. p. Báhony (prešporská st.) lekárnikovi Fellerovi nasledovný list: «Pochvalen Pán Ježiš Kristus! Z hĺbokosti srdca nášho ďakujeme Vám všetci za váš požehnanie poskytujúci Elsa-Fluid. Keby sa kto chcel presvedčiť o skutočnosti, nech sa ma opýta a ja milerád dosvedčím každému, že 1. Maria Čajkovič Jaková od bôľov už nevidela, o 3 dni ju Fellerov Elsa-Fluid úplne vyliečil; — 2. Jozef Moravčík od bolenia zubov temer zblaznel. Niekoľko kvapiek Fellerovho Elsa-Fluidu ho uzdravily; — 3. Peško Katarina Macajová mala zkaženú krv a myslela, že už musí zomrieť: Fellerov Elsa-Fluid a Fellerové Elsa-pilulky ju behom 4 dní úplne vyliečily; — 4. Tomáš Chorvát strašne trpel na žalúdočnú kŕče: 1 flaska Elsa-Fluidu mu pomohla; — 5. Tereza Križan už od rokov nemohla nohy pohybovať, 3 flasky Elsa-Fluidu tak ju vyliečily, že teraz už chodiť môže; — 6. Čajkovič Maria Pavlová už nemohla ruky pohybovať, Fellerovmu Elsa-Fluidu má čo ďakovať, že je teraz už úplne zdravá a že zase robíť môže; — 7. Michal Ján od rokov trpel na prsné bôle a na pokazený žalúdok, Fellerov Elsa-Fluid ho ochránil; — 8. Ja, Michal Rajtik sám som bol už od rokov ťažko chorý, nemal som žiadny apetít a vždy som ležal; odkedy užívam Fellerov Elsa-Fluid, som zdravý ako chren. 12 flasiiek Elsa-Fluidu za 5 korún rozosiela franko Eugen V. Feller, lekárnik v Stubici, kostolna-ulica č. 18. (Horvatsko, záhrebská stolica.)

DOPISY.

Obrázky z Púchovsko-Illavskej voľby.

(Dokončenie.)

Franc Šimiček, hurkár a krčmár, — ktorý zväčša z kňazských peňazí a kňazskou protekciou sa vyšvihol, a ktorého nikto neznal v Illave dotiaľ, dokiaľ sa ho nezaujal náš vysokocotený a vysokoučený muž, pán dekan dr. Jozef Chorényn, — si pomyslel, že bárs sa doteraz len hurkami zaoberal, tento raz ale Šipekymu bude po ruke, však Šipeky je majetný človek, a taktó bude mať výhľady, že na víno, na hurky a klobásy počas kortesačky nielen Šipeky bude jeho odberateľom, ale aj iní z kassy Šipekyho, a že po kortesačke Šipeky musí od neho viac huriek a klobások brať, ako doteraz. Tento plán s jednej stránky sa mu aj podaril, pretože počas kortesačky bolo u Šimečka veselo, vo dne v noci sa tam pilo a jiedlo, hurky, klobásky, safaládky, kto čo chcel. Šimičko sa len pod fúzky usmieval a myslel si: však Šipeky má odkiaľ to hajduchovanie vydržať. Iste si aj vzdychol: bárs by Šipekyho kortesačka trvala každý rok aspoň 3 razy. To by bol kšeft na jeho takzvané «bazinské» víno, a na jeho svine! Lenže každá pesnička má koniec, tedy aj pijatika a hurky! Šimiček včul pred sklepom stojí smutný a rozmýšľa o troch veciach:

1. O krásnej pomnulosti — keď sa uňho ustavične strngalo.

2. O Šipekym, aby mu bol väčším odberateľom, lebo starí a dobrí odberatelia sa pomalý odporúčajú od neho.

3. Jako by sa mohla Šipekyho voľba zrušiť, aby ešte raz dal Šipeky zarobiť.

A v smútku svojom čo učinil Šimiček? Ačkoľvek už dosť nashrňal, včul pozdvihol cenu svojho vína, lebo že vraj večere sú dlhé, veľa svetla sa spáli, a on k vóli jednému lebo najviac dvom bude svetlo páliť? Tak sa totižto stalo, že včul len on musí každý deň si viac hrknúť, pretože liberantom včul je už drahé víno Šimečkové, ľudáci ale celkom sa odpúdili od tohoto dobročinného Šimečka, ktorý každý rok aj na žiacky majáles preukazuje svoju dobrosrdečnosť, že o dietky školské nezaбудne s neplesnivými lieskovicami, orechami a lekvárom. Na nový rok posielal všelijaké dary istým veľacteným našim duchovným, aby sa im s týmto zase podlízal a aby oni zabudli na jeho odpadlivosť, lenže tieto dary špacirujú nazpät k Šimečkovému puľtu. Hja, pozde je už po dáždi si kabát obliecť! Bárs aj Šimečka včul učia, jako sa má po panský jiesť a po panský zachádzať s lyžičkou a vidličkou u Šipekých v Klobušiciach, to nič neosoží!

Hovoria, že sa Šimeček nezdravým cíti; my sa ne tešíme z nešťastia bližného, lebo máme pred očima ten

príkaz Boží: «Miluj bližného svojého jako seba samého», ale aj to vieme, že: «Boh všemohúci nenie náhlivý, ale pamätlivý».

Šipekyho voľba pár illavským liberálnym mešťanom že veľa donášala na kuchyňu, na príklad jeden, ktorý po prvý raz hlasoval v jeho živote na ablegáta, že si kúpil strekáč, ktorý mu vypumpuje vodu z jeho pivnice. Druhý že si kúpil od Šimečka 3 vykrmené svine. Tretí že jakýsi silný povraz. Štvrtý z huriek plot si dal spraviť a včul bude vyhrávať na jelitách!

Winkler, štátny učiteľ z illavskej trestnice v deň voľby v tábore liberálov držal reč, v ktorej preukázal duchovných cvičenosť, a tie veľké zásluhy, ktoré má katolícké kňazstvo. Počúvajúc túto reč niektorí illavskí mešťania, stali sa múdrymi ako Šalamúnove plundre, ale predsa votizovali proti tejto zaslúženej triede, — miesto toho, žeby boli na túto reč hneď zanechali tábor liberálny — a dali «hlas» svoj na pána Šipekyho, ktorého Šipekyho pred dvoma rokami nechceli v trenčianskej stolici ani dopriať Illavanom za «illavského» hlavného slúžneho!

Komu nenie rady, tomu nenie pomoci!

Neohrozený ľudák.

Ponižená prosba od srdca k srdcu!

Pochválen Pán Ježiš Kristus!

V Hornej Trenčianskej, od sveta celkom opeštená, medzi vrchami, kam ani prístupu niet, leží malá katolícka farnosť lutišská. Len asi 160 rodín počítuje, ktorí sú tak chudobní, že ani každodennej potrebnej výchovy nemajú. Chotár planý, neúrodný a zlé cesty, neposkytujú žiadnych zárobkov. A tak teda medzi veľmi nepriaznivými okolnosťami sa Lutišania nachádzajú; ľud trpí veľkú biedu: a keďby náboženský cit neutržoval v ňom život — v rozhorčenosti svojej — už by dávno boli všetci vyvandrovali a sebe jednu lepšiu a istejšiu budúcnosť zaopatřili. Ale pevná dôvera v P. Boha, a nádej jednej lepšej budúcnosti — osud svoj do vôle Božej odovzdávajúc — znáša trpezlivo i ďalej trpkosti tohoto biedneho a útrap plného života.

V tomto smutnom položení ešte i to nábožných farníkov skormucovalo, že nemali ani poriadneho kostola, ale len takú otrhanú búdu, ktorá nijak nezodpovedala k primeranému cieľu. Ale jaký je stav farníkov, taký bol i takzvaný chrám Boží, za ktorý sa už aj ne jeden pred svetom haňbil.

Ale chvála Pánu Bohu, po mnohom a veľkom namáhaní, konečne i nás Pán Boh potešil. Avšak tak jako s veľkou radosťou sme prijali zprávu od osvieteného p. biskupa nášého vrele milovaného, tak s boľastou vyznať musíme, že my nie sme vstave nijak asi 20.000 korún složiť. Jako je nám známo, vysokopostavený pán minister náboženstva a výučby dovolil, aby sa v Lutišiacach kostol staval na farchu katolíckého fondu (základina) na 35.682 korún, farníci ale aby na vymenenie ručnej a furmanskej práce s 10.279 korunami prispeli. K tomuto museli far-

níci za 800 korún grunt pod ten nový kostol kúpiť, a veľa vnútrajšie zariadenie tiež bude asi 10.000 korún stáť. Teda táto chudobná farnosť, týchto 160 familií by mali asi do 21 tisíc korún složiť, čo je úplne nemožné.

Preto v mene tej drahej lásky, ktorú sám Pán Ježiš Kristus na tento svet priniesol, ktorá každú farchu ulaví, ktorá k dobrému povzbudzuje, ktorá všetko prekoná a nemožnosť nezná, všetko obetuje a so všetkým vládze, a teší sa tomu že udeliť môže; áno v mene tejto veľkej lásky Kristovej, obraciame sa my chudobní farníci lutišskí k naším spolublížnym s tou poníženou prosbou, ktorá od srdca k srdcu hovorí: »*Aby ste nám napomohli svojimi milodarmi nový kostol vystaviť*».

Pevne veríme, že láska Kristova žije, a že sa najdu ešte vždy dobré srdcia, ktoré vďačne prinesú obeť na chrám Boží: vediac, že dobrý Boh, ktorému sa i tento chrám Boží stavia, hojne odmení každý darček, ktorý bude obetovaný na česť a chválu jeho.

Znaky tejto lásky sa už aj ukázaly s tým, že osvietený náš pán biskup Imrich Bende, jakožto dobrý arcipastier, začal sbierku s 1500 korunami. Začo nech ho Pán Boh ešte na mnoho rokov živí! Jeden susedný pán farár obetoval 60 korún a druhý pán farár 20 korún. Tieto dobré skutky chvália mená ich v nebi; na zemi nechceli byť chválení!

S hlbokou vďačnosťou prijímame bárs i jak malé milodary, ktoré hneď do jednej knihy skrz vrchnosť potvrdenej, budú uvedené a skrz výbor verejne spočítané a v novinách kvitované.

Ešte raz pre tú veľkú lásku Kristovu o pomoc voláme pre chudobných Lutišanov, a kto môže nech dá koľko-tolko! Pán Boh to vynahradí.

Dobrosrdečnosť je človeka najkrajšia cnosť.

V mene všetkých farníkov svoju najhlbšiu vďaku vyslovuje za každý milodar dolupodpísaný kostolný výbor.

Milodary nech sa posielajú na farský úrad v Lutišiac o. p. Ó-Besztercze (trenčianska stolica).

Ján Ballay, zápisník, Ján Greben, farár-predseda.

Jozef Chovanec, rychtár.

Jozef Skaličan, Štefan Povist, Ján Lučan, Jozef Škrobák,
Adam Melišik, Adam Paučín, Ján Krajčí, Ján Harnadek,
Jozef Remiš, Ján Pekár, Ján Holeš.

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kresťan kiadóhivatala, Bpest, VIII., József-körút 35.*

Velp. M. Tomaček. Žiadané sme poslali. Predplatok sme ale ešte vždy neobdržali. Za ochotnosť Vám úprimne ďakujeme.

Ján Birony Zvolen. 1. Keď sa o tom spolku dozvieme, dame Vám žiadanú úpravu. 2. Teraz práve nemôžeme

pre nával druhej práce. Jakonáhle nám ale zbudne natoľko času — upovedomíme Vás v osobnom liste.

Anna Čechovsky. Peniaze Vami zaslané sme ešte neobdržali, keď ale dostaneme, tak vec dáme do poriadku, jestli byly len adressedované na redakciu «Posla».

Ignác Skolčik, Dolná Lipnica. Pište do Prahy na «Cyrillo-Methodejskú» knihtiskarnu, a táto Vám dá úplnú úpravu. Židov Vám neodporúčame.

Hučin R. Pavel, Békés-Čaba. Pokúsime sa vec tú prezkúmať a potom Vás upovedomíme.

Paulina Hučík. Srdečná vďaka. Tešíť sa budeme i ďalšej ochote Vašej, ktorú za «Posla» tak prekážaného urobíte. Pán Boh zaplať!

Učiteľských vied posluháč J. A. Písali sme Vám dopisnicu. Došla?

Lupčan. Článok Váš uverejníme v budúcom čísle.

Michal Mikolaj, Rerryopolis. Došlo pozde. Jestli sa nám hodí — uverejníme. Či ste dostali nový časopis «Posla Svätého Antona»?

Lipská. 1. Keď budeme mať na toľko času, tedy pokúsime sa Vašej žiadosti. 2. Odpíšeme.

Karol Gabrišovič. 1. Raďte si ešte raz prečítať té riadky, ktoré sme písali v 1-vom čísle. I z 2. čísla Vám pošleme. 3. Nebude dlho.

J. M. Jestli bude nám možné — pokúsime sa.

Občan a čitateľ J. K. Horní-Hričov. Došť smutné, že nemôžete si dať rady s tými «Konbi konci», ktorý jedia té Vaše došť tvrdo vymozolované «Koláčiky». Hľa tak je to! Kto nechcel, keď mu zbudne trocha času čítať a svoje dobré knihy a časopisy — ktorých máme už došť hodnú zásobu poznať — vtedy musí ísť «Konbikovi» na ruku tak, ako vrabec na lep. On dá radšej jeho dobre vymozolovaný chlieb židovi za pálenku, ako čo by on mal vedieť to, že «V práci je spasenie a v borbe je život». Dopis Váš časom použijeme.

Michal Jurčo. Lutujeme, že práve v taký čas ste nás Vaším ct. listom navštívili, keď je najviac práce; snáď ale nebude dlho — odpíšeme.

Pozorovateľ. Už v minulom čísle sme Vám odkázali že: jaké prasa, taký kvik; jaký človek, taký zvyk a jaká chasa, taká krása.

Ferdinand Ďurny. Povďační Vám budeme, keď urobíte niečo za rozšírenie nášho «Posla» tam u Vás vtedy, keď budete už v svojom rodisku. Šťastlivú cestu Vám prajeme a za blahoželanie ďakujeme!

Spisy redakcii zaslané.

Zábavné a poučné knihy sú tie najlepšie a najlacnejšie knihy, ktoré sa kedy pre slovenský ľud písaly a tlačily. Každá knižka je na 160 strán hrubá a obsahuje mnoho zábavných povestí, rozprávok, básní, pesničiek, nártov a poučených článkov o hospodárstve, priemysle, o zákonoch, o domácnosti atď. V knižkách sú i obrázky. Tieto knižky vychodia štyri rázy do roka, a síce v novembri, decembri, februári a marci po jednej. Na

všetky štyri knihy môžete sa odrazu predplatiť tak, keď pošlete 1 korunu na adresu: Administrácia «Ludových Novín» v Turčianskom Sv. Martine (Turócz Szt. Márton). Kto sossbiera 10 predplatiteľov a do 1-ho januára 1903, pošle ich adresy i s predplatkami na horeudatú adresu, ten dostane zadarmo všetky štyri knihy!

Dedinský hasič od Zaoska. Poučozábavná rozprávka s obrazom. Cena 20 hal. Kto objedná naraz 20 kusov, dostane ich za polovičnú cenu. Kto si knižočku už objednal, peniaze poslal, knižočku ale nedostal, nech to odpíše terajšiemu majiteľovi: «Rózsa Kálmán a manžel. Budapešť, VIII., Szentkirályi-u. — a dostane na miesto objednanej a vyplatenej už knižky *dve*.

Sborník musealnej slovenskej spoločnosti. Rediguje A. Sokolík, tajomník. Ročník VII. Sväzok I. Turčianský Sv.-Martin 1902.

Pozvanie.

Helpanský gazdovský, potravný a úverný spolok bude dňa 8. februára r. 1903 popoludní o 3 hodine v Helpe v dome spolkového pokladníka

riadne valné shromaždenie

vydržiavať, ku ktorému sa údovia v smysle stanov povolávajú.

Predmety:

1. Zpráva správy a dozorného výboru, predstretie súvahy z minulého roku, prezretie účtov a udelenie absolutoriuma.

2. Uzavrenie o rozdelení čistého osohu.

3. Vyvolenie dozorného výboru.

4. Volné návrhy.

Ročné účty a súvaha v hore spomenutých miestnosťach ktokoľvek obzreť môže.

V Helpe, dňa 25. januára 1903.

Správa.

Prenajma mlynov.

V pánstve grófa Rudolfa Choteka
v Dolnej Krupej pri Trnave, (stolica prišporská)

davajú sa do prenájmu 2 mlyny a síce:

Od 1-ho januára 1903-ho roku tak zvaný «Dolný mlyn» na dve zloženia blízko majera «Podhaj» vzdialený od obce dolno-krupanskej asi 15 minút. K tomuto mlynu prináleží jedna veľká zahrada, pod 1 hon a 280 □ siah lúka, 8 1/2 honov pri mlyne ležiacich rôl.

Od 1 júla 1903-ho mlyn na dvoje slozenie v prostriedku obce ležiaci. Ku mlynu tomuto patrí veľká ovocná zahrada a 1 1/2 hona obsiata rola.

Prýhlasy nech sa pošlú na centrál-kancelariu grófa Rudolfa Choteka do Wiedne, IX. B., Wehringerstrasse čis. 28.

Lacné české perie.

5 kilo nové tmavé driapané 9 kor. 60 fill., lepšie 12 kor. Biele mäkké, jak páper 18 kor. — 24 kor. Biele ako snáh mäkké ak páper, driapané 30 kor. — 36 kor. Rozposielanie s dobierekou franco zamene- nie a nazpät prijatie je pod tou výnimkou dovolené jestli sa na poštové útraty vynahradia. **Benedikt Sachsel, Lobes** 135 (pošta Pilsen Čechy.)

VEĽKÝ KRACH.

V New-Yorku a v Londíne nešianali ani európejskú suchú zem a preto jedna na strieborné náradie fabrika nútenos vydela sa byť, že svoj tovar len za cenu roboty toho predá. Ja som splnomocnený, splnomocnenstvo toto plniť a nazáklade tomo za 6 zl. 60 krajciarov nasledujúce náradie pošlem:

8 kusov veľmi fajnové stolové nože s opravdivou anglickou klingou,
6 kusov amerického patentirovaného striebra vydičay,
6 kusov amerického patentirovaného striebra jedáci ližice,
12 kusov amerického patentirovaného striebra kávové ližice,
1 kus amerického patentirovaného striebra polievkovú ližicu,
1 kus amerického patentirovaného striebra mliekovú ližicu,
6 kusov Anglická Viktoria spodnie táčne,
2 kusy imponantné stolové svietniky,
1 kus tajnové cukrové sitko,

42 kusov spolu len 6 zl. 60 kr.

Tieto 42 kusí predtýmto 40 zl. koštovali a včel len 6 zl. 60 kr. v najlavnejšej cene je k dostaniu. Americké a patentirované striebra je jedna s vonku a s nátra biela kova, ktorá striebornú farvu aj 25 rokov udrží začo ja garantirujem. Svedectvom tomu, že tento

není klamstvo

zavazujem sa bár komu, komu sa náradie nepáči peniaze spätky dať. Nech nikto nezamešká túto pohodlnú príležitosť použiť žeby si túto okrášľujúcu garnitúru nezaobstaral,

ktorá utešeným svadbo a iným darom je,

d'alej! do každej lepšej domácnosti príliž je súca, k dostaniu je výlučne len u

A. HIRSCHBERGA

amerického patentirovaného striebra závod

Viedeň, II., Rembrandstrasse 19B. Telefón 14597.

Rozposielky na okolie s dobierekou alebo peniaze vopred v postani. Ku tomu čistiaci prach 10 kr. Opravdivý len na boku vydiacu ochraňujúcou markou (zdravotná kova).

Výťah s tisíce uznajúcich listov:

S prvou zásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu garnitúru za 6 zl. 60 kr. Koložvár baron Bánffy jeho exell. S prvou ásielkou som úplne spokojný, prosím ešte jednu zásielku. Kaloča, Ján Majorossy, kanonik.

Zásielku s jedacím servicom som obdržal, veľmi som spokojný nech mi ešte jednu takúto garnitúru 42 kusí na dobiereku s amerického patentirovaného striebra pošl'ú. Bozovič, Kr.-Sörénska st. S. Keresztes hlavný slúžny.

Všetci priatelia a dobrodincovia **Kongregácie Missii** bratov terciarov sv. Františka obdržia za doposlanú istú almužnu (trebárs v poštových známkach,) jednu **peknú kartu** akožto znak povďačnosti. — Kto však dopoše 1 korunu, obdrží aj jednu **poistenku z d'alekej Indie**, podpisanú jedným z **detí-sirôt**. Príspevky s dôkladnou adresou zasielateľa majú sa poslať na Expediciu novin, alebo na katolícky farský úrad, Braunau a. J. für Fr. Rochus (Fr. Petrus). Všetkým milým priateľom a dobrodincom p rajeme šťastia, zdravia a požehnaní v novom roku. S našimi chudobnými sirotami rozpomíname sa vždy na nich v modlitbách.

Kongregácia Missii sv. Františka.

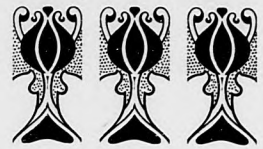
Od 20 rokov známe a chýrné

karpatské zdravotné pilulky

vynajdené a pripravené jedine

JÁNOM FRIEDRICHOM, lekárnikom

v Malackách (prešporská stolica),

sú vzácnym a lacným domácim liekom

proti zapchaniu, zašlamovaniu, nechuti k jedlu, žalúdočnému, katarrhu, zpuchnutiu žalúdka, vetrom, závratu, boľeniu hlavy, zimnici, zlatej žile, výspy, žltenicí, bledačke a starým otvoreným ranám.

Cena týchto piluliek je tak ľavá, že i každý chudobný si ich kúpiť môže. Stojí totiž 1 škatulka s 15 pilulkami 21 kr., balíček obsahujúci 6 škatuliek stojí 1 zl. 5 kr. Keď sa k cene piluliek priloží 20 kr. a peňažitá hotovosť keď sa pošle s poštovou poukázkou, tak zásielka piluliek pošle sa s vyplatením poštovného kamkoľvek v rakúsko-uhorskej ríši. Menej než balíček nezasiela sa.

Jediné zasielateľstvo u J. Friedricha, lekárnika v Malackách (prešporská stolica).

Výstraha Ponevác moje pilulky často falšované bývajú, prosím tieto len u mňa kupovať.

Výťah d'akovani.

Veľactený pane lekárnik! S hlbokou úctou vám ďakujem za Vaše pilulky, nech Vám dá Pán Boh dobrého zdravia a dlhý vek, aby Vaše zdiavie tak rozkvetalo, ako mne. 15 rokov som trpel boľast' v hlave a teraz som úplne zdravý. Pošlite mi pre mojich súrodov dva balíčky.
V Častkove, 26. januára 1899.

Martin Sedlaček.

Ctený pane! Žiadam Vás týmto o zaslanie jedného balíčka zdravotných piluliek; trpel som 24 rokov na žalúdočnú boľast' a mnoho som utrátil a ničím som si pomôcť nemohol, ale teraz, chvála Bohu, som už 4 roky zdravý a nič mi nezaškodí. Nech Vám Otec nebeský dobroje dlhý vek a zdravie, aby ste mohli slúžiť ľudu nemocnému.
Vo Veľkej Bytči, 18. októbra 1898.

Ján Horák.

Blahorodý pane lekárnik! Prosím Vás pekne, pošlite mi Vašich karpatských piluliek, ktoré účinkujú mi tak dobre, že už bez nich byť nemôžem, užívame ich celá rodina.
Štubňa, 9. augusta 1899.

Ján Pavoni, podnikateľ stavieb.

Veľactený pane lekárnik! Ži dam zdvorile, pošlite mi Vašich výtečných a liečivých karpatských piluliek; aj ja Vám d'akujem za tieto, lebo nemôžem bez nich byť, nech Vám Pán Boh dlhé roky da.
V Petrovci, Bábka 28. jan. 1900.

Ján Nicota, tesársky majster č. 1270.

Blahorodý pane lekárnik! Úctive Vás prosím, ráčte mi zaslať obratom pošty 1 balík Vas ch výborných karpatských piluliek, lebo blahodarniešieho

lieku neznam proti zapchaniu a proti žalúdočnému katarrhu nád Vaše znamenité pilulky. Dobrorečím Vám za tento liek srdečne.
V Sobostišti, 19. dec. 1899.

S úctou Ján Vrana, mlynár.

Blahorodý pane! Prosím, buďte tak ľaskavý a pošlite mi 1 balík Vašich výborných zdravotných piluliek, jako vyliečený prajem Vám mnoho zdravia. 14 rokov ma nohy boleli a mal sem aj rany; od Vašich piluliek sa mi vyhojené. Ne h Vám dá Pán z neba to najlepšie, čo si od Neno žiadate.
V Hriadku, 2. jan. 1900.

S úctou Adam Glabiez, v tovarne na tannin.

Veľact. Pán Friedrich! Mal som Vaše karp. pilulky raz a po utrebení prestala mi bolesť pri srdci, už skoro 20 rokov trvajúca. Nech Vás Pán Boh živí a dá Vám dobrého zdravia, aby Ste mohli ľudu pomáhať! Prosím ešte obratom pošty o 2 balíčky Vašich karp. piluliek. S úctou.
V Tr. Teplej, d'na 8. nov. 1901.

Josef Kabasta.

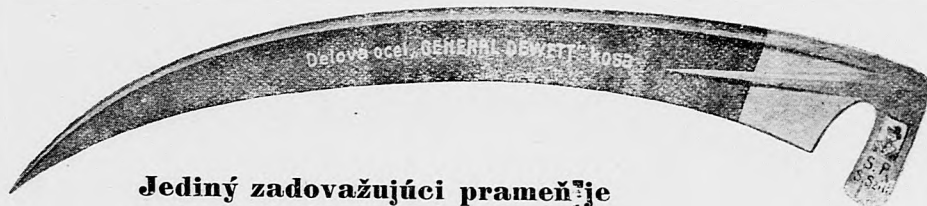
Veľactený Pane Lekárnik! Prosím, pošlite mi tri balíky karpatské zdravotné pilulky za týchto 6-70 k. — Mnoho vdaky som Vám podžen, za Vaše znamenité pilulky, ktoré už 12 rokov užívam a vždy s dobrým účinkom; tak že ich smelo odporúčam každému, lebo ešte nikoho nesklamaly. Preto nech Vám Pán Boh dá zdravia, aby Ste mohli ešte mnohých sprostíť od všelijakých nemocí. Srdečne Vas pozdravujem.
Nemešany, 17. jan. 1902.

*Ján Urbán***Najlepšia kosa na svete je „kosa z delovej ocele generála Devetta“,**

ktorá je z najvýbornejších kovov složená, shotovená je z najlepšej a najvýbornejšej delovej ocele, a s takou umeleckou vedou je dvojnásobne zahartovaná, že jej možnosť vzdorovania stojí na najvyššom stupni a prevyšuje vďaka, čo sa v tomto obore nachodí.

Ochranná známka.

Jediný zadovažujúci prameň je**PAVEL SOHR, v SOMOGY-SZILL-E,**

ku ktorému majú sa zaslať všetky dopisy a objednávky, týkajúce sa kôs generála Devetta.

Pri objednaní 5 kusov poštové výdavky znáša dielňa. Pri objednaní 10 kusov tiež dielňa znáša poštové výdavky a k tomu jednu kosu ešte zdarma zašle. — Za každú kosu z delovej ocele generala Devetta dielňa ručí a nezodpovedajúcu kosu dielňa bez všetkých útrat začaruje (ale zo skúsenati vieme, že medzi 1000 kusami sa ani jedna zlá nenachodí.

Objednávky sbierajúcim dáme osobitnú vzácnu výhodu.

S kosou z delovej ocele generála Devetta pri jednom brúsení možno na diaľku 250—300 krokov kosíť. Jedno nakovanie dostačí na viac dní. Kosa z delovej ocele generála Devetta zhotovená je po ruke jedného riadneho kosca, vykovaná a vyprobovaná zašle za so zárukou. Preto nech si nikto do tých čas kosu neobjedná, kým si od výš menovanej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý zdarma za mu zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Diamantová ocelová britva s trojročnou zárukou za 1 zlatý 50 krajciar. Cenná britvová pošva zdarma.

Tajomstvo jedného starca.

(Pravdivá poviedka zo života.
Rozpráva **Štefan Szabó v
Pákozde.**) (Odtisk zakázaný.)

Drahí ľudia!

Niet lepšieho na svete ako
dobré zdravie!

Jestli ale človek ochorie, vtedy
žiaľbohu ťažko najde liek proti
svojej chorobe. Aj ja som bol 6
rokov chorľavý a marne som
proboval všeliaké prostriedky.
Konečne raz čítam v novinách
o Fellerovom «Elsa-Fluide», ktorý
v apatičke v **Stubici** (Horvatsko)
dorábajú. No, myslím si, opo-
bujem i tento prostriedok. Ob-
jednal som si na prábu 12 flášiek
a môžem povedať, dobrí priateľa:
za 6 rokov som následkom
pakostnice a trhania v no-
hách nevládal chodiť nohy som
nevládal dvíhať a spať som tiež
nehomol. Desať dní natieral som
sa Fellerovým **Elsa-Fluidom** a o
tri týždne tak som ozdravel ako
orech.

Všetci susedia prišli obdivo-
vať tento čarodejný prostriedok,
ktorý mi pomohol. Všeci vedeli,
že som si dal zase poslať z toho
Elsa-Fluidu. Teda prišiel ku mne
sused Mišo, žalujúc sa, že máva
horúčosť v hlave, **zimnica** ho
trasieva a bolievajú ho nohy,
ruky a kríže. Dal som mu flášku
z «Elsa-Fluidu» a o tri dni ozdra-
vel. Štefan z mlyna tiež prišiel,
aby mu dal z toho čarodejného
«Elsa-Fluidu», lebo mu vraj žena
kašle a cíti **pichanie** v prsách.
Pomyslite si drahí ľudia, o 2 dni
prišla jeho žena poďakovať sa,
že jej «Elsa-Fluid» úplne pomohol!
— Práve v deň sv. Jozefa
príde kmotra Katrena a sdeli
mi, že jej dieťa vždy dávi, má
krče v brušku a vždy plače;
úbohá žena nevedela si rady s
ním. Už nakúpila všeličo zapa-

tičky, staré baby tiež probovaly,
čo len mohli, ale všetko marne.
Prečítal som návod o upotrebení,
ktorý je k «Elsa-Fluidu» pri-
ložený a hľadám či niet v ňom
pomoci pre chorobu dieťaťa
a skutočne bola pomoc i pre
túto chorobu: desať kvapiek z
«Elsa-Fluidu» do mlieka, potom
Elsa-Fluidom natreť bruško die-
ťaťa a to istotne pomôže! Podám
tedy žene jednu flášku a a ho-
vorím: No, netrápte sa, kmotra,
čo je v tomto návode napísané,
to je pravda, ale jestli pomôže
prostriedok, musíte mi vrátiť dve
flasky miesto jednej. Ale to vám
poviem, že jestli chcete **pravý**
Elsa-Fluid, teda píšete zreteľne:
EUGEN V. FELLER apatekár v
Stubici, Templom - utca 18. sz.
(záhrebská st.). A tento liek ani
není drahý: cena 12 flášiek 5
korún a poštu **platí** tiež apatička.
Ešte v ten deň ozdravelo dieťa
a o 8 dní suseda vrátila mi 20
flášiek Elsa-Fluidu miesto dvoch,
lebo keby nebola mala tohoto
«Elsa-Fluidu», bolo by jej dieťa
zomrelo. Tento prípad počul kaž-
dý človek v obci a každý si ob-
jednal Elsa-Fluid.

Bol som vo fašiangoch na
Ondrišovej svatbe, kde ozaj milá
vec bolo počúvať, ako si ľudia
rozprávali o zázrakoch Fellerove-
ho **Elsa-Fluidu**. Jednému vyli-
čilo dieťa zo **zrádnika**, druhému
odstránil **hlísty**; výborne im
pomáhal proti **behačke**, proti
boleniu zubov, **svrabu**, odstráni
lišaj, **ružu**, **rany**, **krče**: **bolenie**
žalúdka, **nával k dáveniu**, **lad-**
vinový neuh, **závrät**, **zimnicu**,
slabosti a **nervositu**. Jedon dával
krv, i tomu pomohol; druhý
zase skoro ztratil zrak a teraz
tak dobre vidí ako mladý človek.
Dľa tohto teda vidno, že Elsa-
Fluid výborne účinkuje proti
všetkým neuhom. Ešte i volom
a ošipaným pomohol, lebo keď
nechcely žrať, gazdovia im dali
Elsa-Fluid a hneď žraly. A tak
môžem povedať, že toto je jedi-
ným prostriedkom, ktorý sa
prosperne užíva proti všetkým
neuhom a žeby ste pravý ob-
držali píšete zreteľne:

EUGEN V. FELLER, lekárnik
STUBICA, Templom - utca
18. sz. (Záhrebská stolica.)

Keď si objednáte 12 flášiek
«Elsa-Fluidu», tak máte **platiť**
5 korún; ktorí si so objednávajú,
prajem, aby im tak pomohol,
ako mne.

Pravý Fellerov Elsa-Fluid

(Fellerov Fluid z esencií príjemne
voňajúcich bylín so známkou Elsa)
musí na všetkých upravách a na
každej fláške nosiť takúto och-
rannú známku, jaká je tu vyo-
brazená s menom «Elsa» a s po-
pisom «Feller» — **Zdravotníckymi**

vrchnosťami preskúamými a odob-
renými prostriedok a na výstavách
Paríži, v **Ríme**, v **Londýne**, v **Nizze**
a v **Berlíne** Fellerov Elsa-Fluid
vyznačený bol zlatou medaillou,
krížom a čestnou diplomou. Ob-
jednajte s «Fellerov Elsa-Fluid»
len poštovou dobičkou, alebo
za vopred zaslané peniaze. **Stojí**:
12 fliaš alebo 6 dvoj. fliaš 5
korún, 24 fliaš alebo 12 dvoj.
fliaš 8 **korún** 60 hal., 36 fliaš
alebo 18 dvoj. fliaš 12 **korún** 40
hal., 48 fliaš alebo 24 dvoj. fliaš
16 **korún**, 60 fliaš alebo 30 dvoj.
fliaš 20 **korún**. Aj s portom, ska-
tulou a návoom k upotrebeniu!
Zdarma dostanete po každom
opätovne objednanom tucte Elsa-
Fluidu 1 flášku.

«Proti boleniu očí a zoslabnu-
tému zraku najlepším prostried-
kom je Fellerov Elsa-Fluid», tak
píše dňa 28/II. 1902.

Jozef Jarjabka,
stolár,
Olmányfalu,
(Zlovenská st.)

Ďalej odporúčajú sa Fellerove REBARBARA-ELSA-PILULKY

Najlepší, najlacnejší, tisíckrát vy-
probovaný prostriedok na **prehnanie**;
účinkuje rýchle, isto, bezbolastne, zvy-
šuje chuť k jedeniu a napomáha trá-
venie, čistí a ulavuje bóle a choroby
žalúdka a tráviacich ústrojov. Jedon
balík (6 škatuliek) s úpravou stojí
4 kor. franko.

«Vášchýrny Elsa-Fluid skutoč-
ne pomáha proti všetkým vnútor-
ným i zovnútorým chorobám;
mňa za jednu noc oslobodil od
hrozného bolenia nôh» — píše
10/XI. 1901.

Ján Majlík,
okresný hájnik
v **Gáči,**
(novohradská st.)

Varujme sa napodobenin!!

Len **FELLEROV ELSA-
FLUID** je pravý! Jestli sa
jeden list náhodou ztratí, píšme
rekommandovano.

Kto chce dostať Fellerov Elsa-
Fluid, a pravé Fellerové Elsa-pilulky
nech si objedná listovne a jasno
papiše adresu jediného dorá-
bateľa:

EUGEN V. FELLER, lekárnik,

dvorný dodavateľ jeho
cis. a kráľ. vysosti prin-

ca **Filipa Bourbona**

STUBICA Templom - utca

18. szám

(záhrebská stol.)

Hlavný sklad v **Budapešti**: u le-
kárnika **Jozefa Töröka**, Kráľovská
ulica č. 12. v lekární «Nádor»
dra **Eggera Váczi-körsüt** č. 17.
a v lekární **Bélu Zoltána**, Szabad-
ság-tér.

Každěj hospodine

možno blahoželat, ktorá z ohľadu na zdravie, uspokojenie a na dobrú chuť, Kathreinerovú Kneippovú sladovú kávu upotrebuje.

Úslušná prosba: Pri nakúpení nie jednoducho »sladovú kávu«, ale rozhodne vždy — Kathreinerovú — Kneippovú sladovú kávu žiadajme a takúto len v pôvodných, tu vyobrazených balíkoch prijímajme.

